

SLATUR OG SLEYG

OG MILLUMSPÆL

Hóast tann stóra íløgan til útbygging av okkara flogvølli fyri fáum árum síðani varð øll figgjað við studningi úr Íløggingargrunninum, so er grunnurin framhaldandi figgjarliga væl fyri. Hetta er ikki slatur. Men so kemur slatrið:

Verandi samgonga ætlar at ognartaka Íløggingargrunnin og fáa hann »undir fult føroyskt ræði.« Tá ið tað »fulla føroyska ræðið« er veruleiki kanska við einum vikuskifti faxi – ódámilig peningabidding snøggað við fortugdari føroyskari mentan – verður eisini hesin grunnurin mergsogin. Spottaður og beindur av veginum.

Tey mongu árinu Íløggingargrunnurin varð umsitin í Keymannahavn – áðrenn hann við øllum skjølum og øllum milliónunum varð fluttur landsstýrinum (Føroya Gjaldstovu) at umsitast – kostaði umsitingin grunninum ikki eitt klovið oyra. Men við flytingini av grunninum í 1979 frá skrivstovuveldinum í Christiansborg til veldið í Tinganesi stóð ikki á við

regluligum fyrisitingarútreiðslum – lønir v.m. – goldnar úr grunninum.

Katastrofalar avleiðingar
Í árinum 2000 keypti Føroya landsstýrið partabrøv í P/f Virðismarknaður Føroya. Hetta íslenska/føroyska partafelagið rendi Eik Banka og Eikgrunnin so dyggiliga á heysin. Við hesum partabrævakeypini eigur landsstýrið, sum tá var, sín leiklut við katastrofalum avleiðingum. Ein av okkara royndu advokatum vil vera við, at stýrisskipanarlógin er brotin meira enn 600 ferðir. Um hann ikki hevur roknað við hesum partabrævakeypini, so er landsstýrisins partabrævakeyp lógarbrot móti stýrisskipanarlógini nummar 601.

Var tað ikki ein løgmaður, sum lovaði, at hvør bókstur skuldi vendast í hesum óhugnaliga máli?

Tolni føroyingurin farin í søguna
Hvussu ber tað til, at tann seigligi og tolni føroyingurin

er horvin og næstan farin í søguna? Hví skikka vit okkum, sum hvør dagur er tann seinasti?

Hóast landskassin er sperðlaður og skuldarbundin upp undir skorsteinin við fleirfaldaðari milliardaskuld, so eru almennar byggiætlanir í fleiri hundraðtals milliónaklassa og tunnlar í milliarda.

Eru vit yvirhøvur før fyri at tálma og fáa tamarhald á øllum teimum almennu íløggunum, sum kunnu forkoma okkara vanligu tilveru á hesum klettum? Íløgur í skriggjandi andsøgn við okkara figgjarliga potentiali.

Fyri nøkrum døgum síðani tók landsstýrið eina milliard í láni, sum ikki kann brúkast til annað enn til endurfíggjan av gjaldkomnum lánum. Um tað skuldi komið upp á tal at brúkt lánið til annað endamál, tosa vit um mandatsvik, sum kann geva 8 ár í fongsul.

Eitt er vist: Slatur og sleyg á høgum akademiskum stigi fær lívsstøðið hjá Palleba og Marsannu at rilla. tey trívast ikki. Í framkomnum londum

er akademiskt proletariat illa sætt. Lat tað verða sligið fast við 7 tumma spíkum, at okkara forfedrar í 1000 ár var fátækt almugufólk, og at úr teimum uppstóð einki proletariat.

Skattasnýt í heimsklassa
Í hesum døgum er komið í ljósmála, at tann føroyski banka- og tryggingarheimurin hevur framst skattasnýt í heimsklassa. Tað ljóðar, at tað fer at taka drúgva tíð hjá skattamyndugleikanum alias TAKS/Fíggjarmálaráðnum – sum er tann snýtti – og bankanum – sum er skattasnýttarin – at kanna, hvussu skattasnýttarin hevur borið seg at!

Vónandi verður kanningin ikki so drúgv, at fyrningartíðin steðgar allari kanning, og málið soleiðis endar sum burturkast í brennistøðini.

Um nú ein djarvur [djørv, tí hon er kvinna] journalistur í Sosialinum og ein háttvirdur, fyrrverandi bankastjóri og dugnalig granskoðaravirkir ikki væl og virðiliga høvdu greitt Føroya fólki frá hesum óhugnaliga skattamáli, var tað kanska ongantið komið alment fram, men ligið esjandi í slatripottinum.

Enn er einki frætt um, at hetta populistiska málið er latið lögregluni!

Frá borgini á Argjum hoyrist ikki eitt kis.

Ein óvanlig søga
Ein lógin serlingur – tosar lítið og lutteku vanligu ikki í kjaki – var nú eitt kvøldi »á trappuni« og lurtaði eftir heitum kjaki um skattasnýtið hjá Eik Banka. Tá ið menn og kvinnur tagdu, kjakið var mest sum yvirstaðið, nærkaðist serlingurin trapputrininum, har kjakið fór fram, og segði smæðið og lágmælt:

»Hatta er odiøst, modbydiligt. Tann snýtti og snýttarin skulu kanna svikagerðina í felag.« So tagdi hann eina løtu, og fólk royndu at lurta. So segði hann: »Í ævintýrinum um úlvinnu og revin, sum búðu í somu holi, vita vit, at revurin, snildur og kvikur, slapp sær úr holuni, meðan úlvurin, sum hevði etið seg tjúkkkan og feitan, slapp ikki úr holuni. Hann varð sligin niður við einum gassa.« Tagdi eina løtu.

»Ævintýr spretta úr vísdómi, tað vita tit sjálvandi.« So hvarv hann stillisliga, meðan hann mutlaði, sum bert fá hoyrdu: »Hatta skuldi eg ikki sagt.«

Um mat og vín
Í matarhøllini og caféini á Landssjúkrahúsinum var menuin nú ein dagin Kili konkarme. Fremmandir sjúklingar og vitjandi skilja valla ein slíkan matarseðil. Vit eldri ella gomlu ivast onga løtu í, at tað var Chili con carne, sum var á matarseðlinum. Tey ungu hava onga neyð, tí tey hava ongan tíð lært teirra abc. Tit í køkinum á Landssjúkrahúsinum skulu als ikki skammast, tí eftir øllum at døma hava tit ikki lært í

barnaskúlanum, nær c skal brúkast samanborið við k, og vita tessvegna ikki, hvussu slík orð av røttum úttalast og stavast.

Eitt annað láturligt og grátuligt dømi: Í Rúsuni kunnu vit keypa rosévín, sum í tí føroysku orðabókini eitur rósuvín.

Rosévinið hevur einki við rósir at gera. Navnið kemur av ljósareyðum vindrúvum, sum verða brúktar til framleiðslu av ljósareyðum rosévini. Kanska einamest í Fraklandi.

Tað er ikki óhugsandi, at tey, ið skriva okkara orðabøkur, av og á leska seg við rosévini við ella uttan brús. Brúsandi Mateus Rosé Original vín, framleiðla Portugal, er væl umtókt og riggar til grill ella sum aperitif.

Finala

Úr *En sjæl efter døden* eftir Johan Ludvig Heiberg, 1791-1860, far fanin orðið:

Mephistopheles:
»Men vor Stat har et eneste fælles Med, som skal naaes ved Alles Arbeidsomhed; Jeg tvivler ei paa, at hørt du har om Danaidernes store Kar. Det er et Vaskekar, frygtelig stort, som i Verdens første Tider blev gjort. Men den Bødker har været en rigtig Hund, thi han maged, at Karret blev uden Bund. Nu er vor hele Stræben, med Vand at fylde det til den øverste Rand; Men engang har et kløgtigt Hoved beregnet, at kun ved uendelig manges Flid, kan det fyldes i en uendelig Tid. Dermed er vort hele Formaål betegnet, og derfor maa hver Qinde eller Mand paa Omgang helde deri sin Spand.«

Kórið:
**Evig Hast!
Ingen Rast!
Hurtig, hurtig, Møer og Svende, Aldrig faar vort Arbeid Ende, Tidens Hjul staaer aldrig fast.**

**Ingen Grund!
Ingen Bund!
Hid med Spanden, hid med Øsen!
Travlhed, Travlhed er vort Løsen indtil Verdens sidste Stund.**

Hendan apocalyptiska [gátufulla] comedian varð lísín í mentunartímanum í einum donskum háskúla í Rungsted fyri 70 árum síðani. Slíkir tímar vóru duplurtir við einum stuttum steðgi við temunni og hálvari breyðflís. Í einum slíkum tíma fingi vit at vita, at ein næmingur úr Føroyum har á skúlanum í einum litteraturtíma hevði deklamerað *Terje Vigen* hjá Henrik Ibsen uttanat so livandi og hjartanemandi, at tey, ið vóru hjástødd, fingi tár í eyguni.